

Doktorský workshop
2023

SOUDOBÉ BYDLENÍ
SPOLEČENSKÉ ASPEKTY BYDLENÍ

**UDRŽITELNÉ SOUSEDSKÉ KOMUNITY:
PODKLADY PRO METODIKU HODNOCENÍ PROJEKTŮ PRO BYDLENÍ**

Ing. arch. Markéta Káňová
FA ČVUT / 15118 Ústav nauky o budovách

Školitel: doc. Ing. arch. David Tichý, Ph.D.

DEFINICE PROBLÉMU

Urbánní sociální udržitelnost

Obytné prostředí

Rozvoj udržitelných susedských komunit

Měřítko susedství, lokality, bloku a domu

UDRŽITELNOST

GOUGH, Ian. Heat, greed and human need: climate change, capitalism and sustainable wellbeing. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, [2017]. ISBN 978-1-785-36512-6.

Paidakaki, A.; Lang, R. Uncovering Social Sustainability in Housing Systems through the Lens of Institutional Capital: A Study of Two Housing Alliances in Vienna, Austria. *Sustainability* 2021, 13, 9726. <https://doi.org/10.3390/su13179726> Academic

WINSTON, Nessa. Sustainable community development: Integrating social and environmental sustainability for sustainable housing and communities. *Sustainable Development*. 2022, 30(1), 191-202. ISSN 0968-0802. Dostupné z: [doi:10.1002/sd.2238](https://doi.org/10.1002/sd.2238)

WORLD COMMISSION ON ENVIRONMENT AND DEVELOPMENT. *Our common future*. Oxford; New York: Oxford University Press, 1987. ISBN 978-0-19-282080-8.

SOCIÁLNÍ UDRŽITELNOST

DEMPSEY, Nicola, Glen BRAMLEY, Sinéad POWER a Caroline BROWN. The social dimension of sustainable development: Defining urban social sustainability. *Sustainable Development*. 2011, 19(5), 289-300. ISSN 09680802. Dostupné z: doi:10.1002/sd.417

JACOBS, Jane. The death and life of great American cities. 50th anniversary ed. New York: Modern Library, 2011. ISBN 978-0-679-64433-0.

NORBERG-SCHULZ, Christian. Genius loci: krajina, místo, architektura. 2. vyd. Praha: Dokořán, 2010. ISBN 978-80-7363-303-5.

Paidakaki, A.; Lang, R. Uncovering Social Sustainability in Housing Systems through the Lens of Institutional Capital: A Study of Two Housing Alliances in Vienna, Austria. *Sustainability* 2021, 13, 9726. <https://doi.org/10.3390/su13179726Academic>

UDRŽITELNÉ / RESILIENTNÍ SOUSEDSKÉ KOMUNITY

DEFINICE SOUSEDSKÉ KOMUNITY

WINSTON, Nessa. Sustainable community development: Integrating social and environmental sustainability for sustainable housing and communities. Sustainable Development. 2022, 30(1), 191-202. ISSN 0968-0802. Dostupné z: [doi:10.1002/sd.2238](https://doi.org/10.1002/sd.2238)

DEMPSEY, Nicola, Glen BRAMLEY, Sinéad POWER a Caroline BROWN. The social dimension of sustainable development: Defining urban social sustainability. Sustainable Development. 2011, 19(5), 289-300. ISSN 09680802. Dostupné z: [doi:10.1002/sd.417](https://doi.org/10.1002/sd.417)

NAVRÁTIL, Pavel. Teorie a metody sociální práce. 1. vyd. Brno: Marek Zeman, 2001. 169 s. ISBN 80-903070-0-0.

Office of the Deputy Prime Minister (ODPM). UK Presidency: EU Ministerial Informal on Sustainable Communities Policy Papers. ODPM: London. 2006.

MATOUŠEK, Oldřich. Slovník sociální práce. Vydání třetí. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1154-9.

UDRŽITELNÉ / RESILIENTNÍ SOUSEDSKÉ KOMUNITY

UTVÁŘENÍ SOUSESKÝCH KOMUNIT

Procesy

GOJOVÁ, Alice. Teorie a modely komunitní práce. Ostrava: Ostravská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2006. ISBN 80-736-8154-4.

LAMAČOVÁ, J. a Zdeněk OPRŠAL. Komunitní rozvoj. In Encyklopedie rozvojových studií. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2948-9.

KOHOUT, Michal, Filip TITTL, David TICHÝ, Šárka JAHODOVÁ a Nikola KARABCOVÁ. Stavět jinak: koordinovaná výstavba obytných lokalit. Praha: Centrum kvality bydlení ve spolupráci s UNIT architekti, 2020. ISBN 978-80-908033-0-5.

Nehmotné aspekty

VOLKER, B., H. FLAP a S. LINDENBERG. When Are Neighbourhoods Communities? Community in Dutch Neighbourhoods. European Sociological Review. 2006, 23(1), 99-114. ISSN 0266-7215. Dostupné z: doi:10.1093/esr/jcl022

DEMPSEY, Nicola, Glen BRAMLEY, Sinéad POWER a Caroline BROWN. The social dimension of sustainable development: Defining urban social sustainability. Sustainable Development. 2011, 19(5), 289-300. ISSN 09680802. Dostupné z: doi:10.1002/sd.417

TALEN, Emily. Sense of Community and Neighbourhood Form: An Assessment of the Social Doctrine of New Urbanism. Urban Studies. 1999, 36(8), 1361-1379. ISSN 0042-0980. Dostupné z: doi:10.1080/0042098993033

Hmotné aspekty (prostředí)

DEMPSEY, Nicola, Glen BRAMLEY, Sinéad POWER a Caroline BROWN. The social dimension of sustainable development: Defining urban social sustainability. Sustainable Development. 2011, 19(5), 289-300. ISSN 09680802. Dostupné z: doi:10.1002/sd.417

TALEN, Emily. Sense of Community and Neighbourhood Form: An Assessment of the Social Doctrine of New Urbanism. Urban Studies. 1999, 36(8), 1361-1379. ISSN 0042-0980. Dostupné z: doi:10.1080/0042098993033

KOHOUT, Michal, Filip TITTL, David TICHÝ, Šárka JAHODOVÁ a Nikola KARABCOVÁ. Stavět jinak: koordinovaná výstavba obytných lokalit. Praha: Centrum kvality bydlení ve spolupráci s UNIT architekti, 2020. ISBN 978-80-908033-0-5.

VÝZKUMNÁ OTÁZKA

- Q1 Jaké jsou aspekty posilující schopnost prostředí utvářet udržitelné sousedské komunity?
- Q2 Jaké poznatky můžeme získat ze zahraničních metodik posuzujících schopnost obytného prostředí utvářet udržitelné sousedské komunity?
- Q3 Jaké aspekty posilující schopnost obytného prostředí utvářet udržitelné sousedské komunity by měly být zahrnuty do metodik hodnotících kvalitu projektů objektů hromadného bydlení v českém kontextu?

CÍL VÝZKUMU

Vytvoření podkladů
pro metodiku
hodnotící kvalitu projektů
hromadného bydlení v českém kontextu
z pohledu schopnosti prostředí
podporovat utváření
udržitelných sousedských komunit

METODIKA PRÁCE

1 TEORETICKÁ ČÁST

aspekty podporující rozvoj a udržitelnost susedských komunit

2 PŘÍPADOVÁ STUDIE

zahraniční metodiky zahrnujících tematiku posuzování prostředí z hlediska schopnosti utvářet udržitelné komunity

3 APLIKACE PRVKŮ ZAHRANIČNÍCH METODIK DO ČESKÉHO KONTEXTU

DATA

1 TEORETICKÁ ČÁST

zdroj	Procesy	Nehmotné aspekty	Hmotné aspekty (prostředí)				
			sousedství	lokalita	blok	dům	
JACOBS, Jane. The death and life of great American cities. 50th anniversary ed. New York: Modern Library, 2011. ISBN 978-0-679-64433-0.			sociální kontrola zajištěná užíváním ulice			vizuální kontakt s veřejným prostorem	
			rozmístění otevřených prostranství			aktivní parter	
			ulice jako sociální prostor			budovy vymezují uliční profil	
ALEXANDER, Christopher, Sara ISHIKAWA, Murray SILVERSTEIN, Max JACOBSON, Ingrid Fiksdahl KING a Shlomo ANGEL. A pattern language: towns, buildings, construction. New York: Oxford University Press, 1977. ISBN 978-019-5019-193.						živá fasáda (edge)	
TALEN, Emily. Sense of Community and Neighbourhood Form: An Assessment of the Social Doctrine of New Urbanism. Urban Studies, 1999, 36(8), 1361-1379. ISSN 0042-0980. Dostupné z: doi:10.1080/0042098993033		délka pobytu obyvatel	smíšená funkční typologie v sousedství (občanská vybavenost) umožňující sociální síťování				
		homogenita skupiny	kompaktnost a přívětivost k chodcům				
		vlastnické vztahy	atraktivní veřejné či sdílené prostory a jejich vhodné umístění				
			prostředí které umožňuje pasivní sociální kontakt, jako je oční kontakt, či blízkost				
			prostředí které vytváří uzavřenost a moderuje tím sociální vzdálenost				
GOJOVÁ, Alice. Teorie a modely komunitní práce. Ostrava: Ostravská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2006. ISBN 80-736-8154-4.	procesy vycházející vně komunity - komunitní sociální práce						
VOLKER, B., H. FLAP a S. LINDENBERG. When Are Neighbourhoods Communities? Community in Dutch Neighbourhoods. European Sociological Review, 2006, 23(1), 99-114. ISSN 0266-7215. Dostupné z: doi:10.1093/esr/jcl022		společné zájmy a cíle					
DEMPSEY, Nicola, Glen BRAMLEY, Sinéad POWER a Caroline BROWN. The social dimension of sustainable development: Defining urban social sustainability. Sustainable Development, 2011, 19(5), 289-300. ISSN 09680802. Dostupné z: doi:10.1002/sd.417		negativní aspekty	prostředí umožňující příležitosti k setkávání				
		průběžná vzájemná interakce mezi členy					
LAMAČOVÁ, J. a Zdeněk OPRŠAL. Komunitní rozvoj. In Encyklopedie rozvojových studií. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2948-9.	procesy vycházející zevnitř komunity - motivace členů komunity pro rozvoj						
GEHL, Jan. Města pro lidi. Brno: Partnerství, c2012. ISBN 978-80-260-2080-6.					jasná artikulace soukromého a veřejného prostoru - sociální struktury podpořené jasnými fyzickými hranicemi - brány, zdi, ploty		
FÖRSTER, Wolfgang a William MENKING, ed. The Vienna model 2: housing for the twenty-first-century city. Berlin: Jovis Verlag, 2018. ISBN 978-3-86859-576-5.	participace nájemníků					společné vybavení	
	funkce domovních partnerů (sociálních pracovníků)					sociální a funkční mix	
	bydlení financované z veřejných zdrojů má potenciál vytvářet nové kvality, a to jak v oblasti architektonické, technické, tak ale také sociální					střešní zahrady	
						bydlení při měnících se potřebách	
KOHOUT, Michal, Filip TITTL, David TICHÝ, Šárka JAHODOVÁ a Nikola KARABCOVÁ. Stavět jinak: koordinovaná výstavba obytných lokalit. Praha: Centrum kvality bydlení ve spolupráci s UNIT architekti, 2020. ISBN 978-80-908033-0-5.	participace občanů na správě a plánování		dětská hřiště, či společná zahrada hrají důležitou roli pro setkávání				

DATA

2 PŘÍPADOVÁ STUDIE

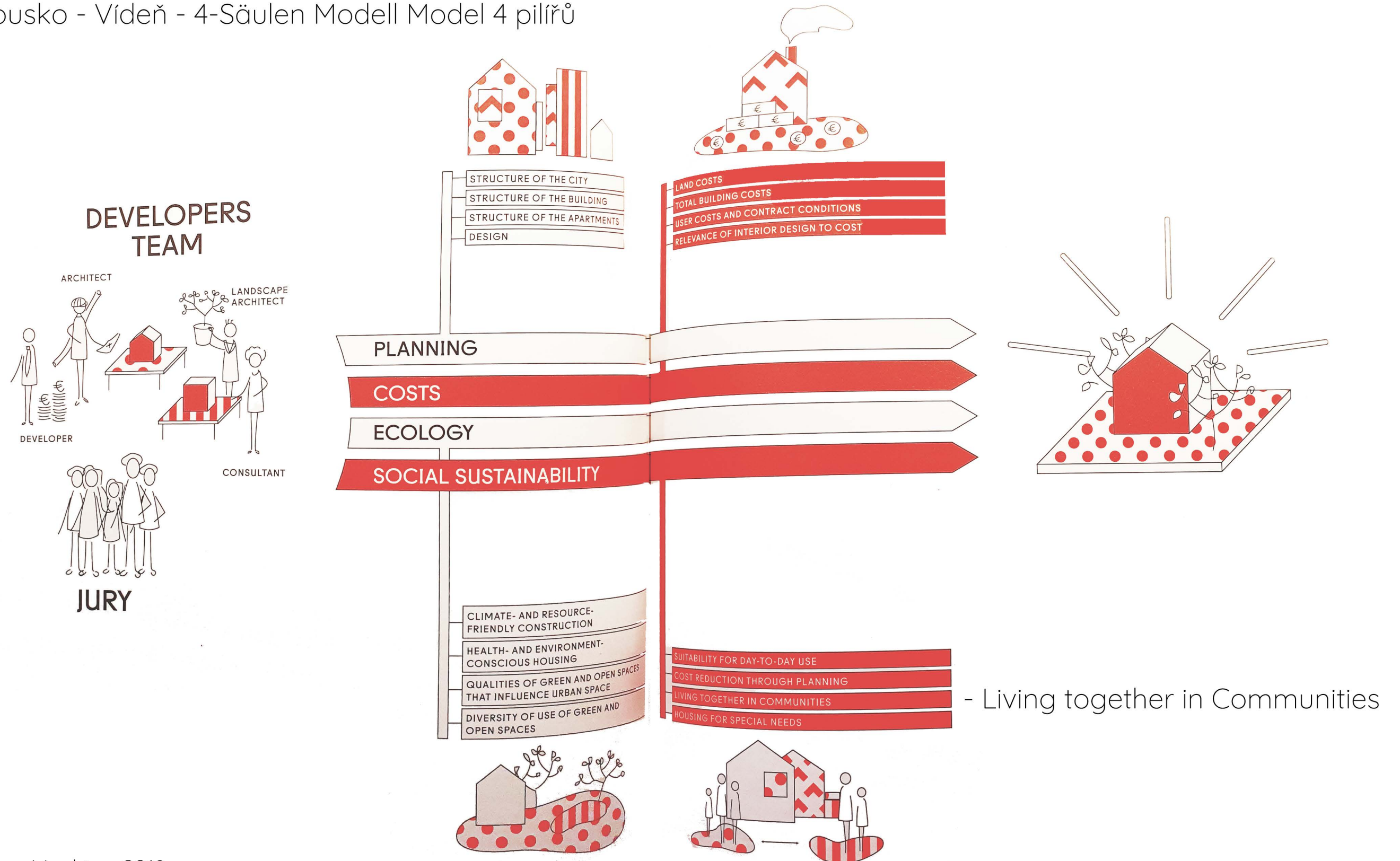
Sběr zahraničních metodik

Australia			livability of neighborhoods	The Livability Framework	access to public transportation, open spaces, and community services			
Australia			environmental sustainability and livability	The Green Star - Communities rating tool	walkability, access to public transport, and the provision of community facilities and services			
Australia	Melbourne		sustainability of neighborhoods	The Neighbourhood Sustainability Assessment Tool	availability of public transport, the provision of green space, and the availability of community services and facilities			
Austria	Vienna	2008	Housing	4-Säulen Modell (Model 4 pilířů)				
Canada		2023	Resilience	Technology-Based Solutions for Resilience				
Canada	Vancouver		social sustainability	The Social Sustainability Assessment Tool	access to services and amenities, safety and security, and community engagement			
Canada			healthy and sustainable communities	The Healthy Built Environment Linkages Toolkit	walkability, access to public transportation, and the provision of community facilities and services			
Denmark			sustainability of housing development	The Sustainable Housing Assessment	energy efficiency, water use, and the provision of social infrastructure			
Denmark			development of co-housing projects	The Danish Co-Housing Program	social interaction and community building. The program includes a competitive application process that evaluates projects based on their			
EU Commission			social sustainability of housing development	The Social Sustainability Assessment Method	provision of social infrastructure, the promotion of social cohesion, and the engagement of local communities			
EU			environmental and social performance	The European Building Assessment Tool	energy efficiency, water use, and the provision of social infrastructure			
EU			sustainable urban mobility	The Sustainable Urban Mobility Plan	public transport, promote cycling and walking, and support the development of mixed-use neighborhoods			
Europe			participation	The Participatory Budgeting Process	to engage local communities in decision-making around the allocation of resources for housing and community development projects. It			
Europe			social impact of housing development	The Social Impact Assessment	potential for social exclusion, the provision of affordable housing, and the engagement of local communities			
Europe			sustainable community	The Sustainable Community Strategy	mixed-use neighborhoods, the provision of affordable housing, and the engagement of local communities			
Europe			renewal of urban neighborhoods	The Neighbourhood Renewal Strategy	quality of housing, promote social inclusion, and support the development of community facilities and services			
Europe			sustainable urban development	The Urban Development Strategy	public transport, promote the development of mixed-use neighborhoods, and support the provision of affordable housing			
Finland			health impacts of housing	The Healthy Housing Index	indoor air quality, noise levels, and the provision of access to nature			
Finland			participation	City Planning System	engaging communities in the planning process and evaluating the social and environmental impacts of projects			
France			sustainability of cities and neighborhoods	The French Sustainable City Label	sustainable transport, the provision of public spaces, and the promotion of social cohesion			
France			label for urban development	The French Label EcoQuartier	specific social and environmental criteria. The label is awarded based on an evaluation process that includes a review of the project's des			
Germany				Certifikace Nachhaltigkeit im Wohnungsbau (NaWoh)	KVALITA BYDLENÍ			
Germany			sustainability of buildings	The German Sustainable Building Certification System	energy efficiency, water use, and the use of sustainable materials			
Germany			quality of housing	The Housing Quality Indicators	provision of social infrastructure, the promotion of social interaction, and the accessibility of services			
Holland			quality of new and renovated buildings	The Dutch Building Quality System	energy efficiency, accessibility, and the provision of community facilities and services			
Holland			quality of neighbourhoods	The Neighbourhood Quality Index	provision of social infrastructure, the promotion of social interaction , and the accessibility of services			
Holland			social, environmental, and aesthetic criteria	The Dutch Quality Teams	social, environmental, and aesthetic criteria			
Ireland			health impact of housing	The Healthy Housing Standard	indoor air quality, ventilation, and the provision of space for physical activity			
Ireland			livability of new housing development	The Livability Framework	provision of social infrastructure, the promotion of social interaction, and the accessibility of services			
Italia			quality of urban areas	The Italian Urban Quality Protocol	provision of green spaces, the promotion of social interaction, and the provision of community facilities and services			
New York	New York City		physical activity and health in the built environment	The Active Design Guidelines	New York City Department of Health and Mental Hygiene		stair design, building orientation, and the provision	
Spain			sustainable urban development	The Spanish Integrated Sustainable Urban Development Strategy	public transport, promote sustainable housing, and support the development of mixed-use neighborhoods			
United States			environmental performance of buildings	LEED (Leadership in Energy and Environmental Design)	energy efficiency, water conservation, and the use of sustainable materials			United States Green Building Council
United States			model land development code	The SmartCode	United States Congress for the New Urbanism to promote walkable, mixed-use communities			building design,
United Kingdom			environmental performance of buildings	BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method)				
United Kingdom			sustainable design and construction criteria	The Code for Sustainable Homes	energy and water efficiency, waste reduction, and the use of sustainable materials			
United Kingdom			quality of new homes	The Home Quality Mark	energy efficiency, water efficiency, and the provision of community facilities and services			
United Kingdom - Great Britain			quality of new housing developments	Building for life Assessment - The sign of a good place to live	provision of public spaces, the	certifikace "Built for life" - značka kvality		
United Kingdom - Great Britain				Design and quality standards, Velká Británie				
United Kingdom - Scotland			quality of social housing development	SHAT (The Social Housing Assessment Tool)	energy efficiency, accessibility, and the provision of community facilities and services			
United Kingdom - Scotland			local communities	The Place Standard Tool	provision of social infrastructure, the promotion of social interaction , and the accessibility of services, community engagement in the pl			
United Kingdom - Scotland			participation	Community-led Design Approach	local communities to participate in the design and development of housing and neighborhood projects. The approach includes a range			
			Human health and wellbeing	WELL Building Standard	air and water quality, lighting, noise, access to green spaces			

DATA

2 PŘÍPADOVÁ STUDIE

Rakousko - Vídeň - 4-Säulen Modell Model 4 pilířů

“PODSTATOU NAVRHOVÁNÍ BYDLENÍ JE VYTVOŘENÍ ŽIVOUČÍHO A UDRŽITELNÉHO SOUŽITÍ.”

(Bernögger, 2022)

Ing. arch. Markéta Káňová

marketa.kanova@cvut.cz